

Urząd Transportu Kolejowego

<https://utk.gov.pl/pl/aktualnosci/21031,Rok-pelen-wyzwan-Co-zapamietamy-po-2023-Oto-podsumowanie.html>
19.05.2024, 10:23

Rok pełen wyzwań. Co zapamiętamy po 2023? Oto podsumowanie

24.01.2024

Z początkiem nowego roku jeszcze na chwilę oglądamy się wstecz. Jakie było minione 12 miesięcy dla Urzędu Transportu Kolejowego? Z pewnością był to rok przełomowy. Przyniósł zmiany nie tylko dla samego urzędu, ale i całej branży kolejowej.

CEMM

W 2023 roku w pełni zaczął funkcjonować nowy system egzaminowania kandydatów na maszynistów. Zmiana – zainicjowana i wprowadzona przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego (UTK) – zmaterializowała się w postaci [Centrum Egzaminowania i Monitorowania Maszynistów](#) (CEMM). Centrum było jednym z najważniejszych elementów unijnego projektu, który UTK prowadził przez ostatnie kilka lat. Symulatory trzech pojazdów kolejowych to podstawa CEMM. Sam ośrodek jest jednym z najnowocześniejszych w Europie.

„Polska może być inspiracją dla wszystkich krajów europejskich. Jestem przekonany, że inni będą nas naśladować” – mówi o tym projekcie dr inż. Ignacy Góra, Prezes UTK.

Pierwszym poważnym testem dla tego przedsięwzięcia były państwowe egzaminy na licencję maszynisty, które odbyły się wiosną. [5 kwietnia 2023](#) roku to data, od której rewolucja w procesie szkolenia kolejowych kadr stała się rzeczywistością. Egzaminy na licencję maszynisty (od 2024 r. także na świadectwo maszynisty) stały się bezstronne, równe dla

wszystkich kandydatów i w pełni profesjonalne.

CEMM gromadzi w bazie dane wszystkich maszynistów w Polsce – wraz z informacjami o ich uprawnieniach i pracodawcach, którzy ich zatrudniają. Daje to możliwość monitorowania kwalifikacji maszynistów i prowadzących pojazdy kolejowe oraz gwarantuje przejrzystość przygotowania zawodowego kadry. Więcej o tej zmianie można przeczytać w wydany przez UTK informatorze [„Jak zostać maszynistą? Poradnik dla kandydatów do zawodu”](#).

Okazją do odwiedzenia centrum były m.in. jubileuszowe [10. Dni Otwarte Funduszy Europejskich](#). Swoje podwoje CEMM otworzył wówczas dla wielu chętnych.

ROGATEK BOHATEREM

2023 rok to nie tylko podsumowanie projektu „Poprawa bezpieczeństwa kolejowego poprzez budowę Systemu Egzaminowania i Monitorowania Maszynistów”, na który UTK otrzymał prawie 41 mln zł z Funduszy Europejskich Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). W tym samym roku zakończyły się dwa inne strategiczne projekty. To elementy kompleksowego działania Prezesa UTK na rzecz poprawy bezpieczeństwa kolei. Dlatego także w kolejnych latach UTK będzie kontynuować działania edukujące zarówno całe społeczeństwo, jak i branżę kolejową.

Jednym z takich działań jest druga edycja [Kampanii Kolejowe ABC](#) (ponad 48 mln zł dofinansowania z Funduszy Europejskich POIiŚ). Edukatorzy UTK i Rogatek do końca 2023 r. odwiedzili ponad 330 szkół podstawowych i przedszkoli, w których za pomocą multimedialnych i interaktywnych narzędzi uczyli dzieci zasad bezpieczeństwa w pobliżu przejazdów kolejowo-drogowych, torów, stacji czy dworców.

Bezpośrednim działaniom edukacyjnym towarzyszyły liczne aktywności medialne. Powstało m.in. 5 spotów animowanych skierowanych do dzieci oraz 3 spoty dla odbiorców dorosłych (w telewizji i kinach obejrzało je ok. 38 mln osób). UTK wyprodukował także 5 spotów radiowych. Usłyszało je ponad

19,3 mln osób. Rogatka można było spotkać również w internecie. Spoty w serwisie YouTube osiągnęły ponad 11 mln wyświetleń, a na portalach VOD – ponad 155 mln.

KOLEJOWA AKADEMIA

Kolejny unijny projekt, który miał swój finał w 2023 roku, to [Akademia Bezpieczeństwa Kolejowego \(ABK\)](#) – z dofinansowaniem z Funduszy Europejskich POIiŚ w wysokości ponad 3,4 mln zł. Zakończona edycja to ponad 80 szkoleń – stacjonarnych, zdalnych lub w formie e-learningu. Wzięło w nich udział ok. 8,5 tys. uczestników. Mieli do dyspozycji platformę szkoleniową oraz aplikację mobilną. Dzięki ABK możliwe było dzielenie się ekspercką wiedzą UTK i wymiana doświadczeń pomiędzy uczestnikami rynku kolejowego odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.

Akademia Bezpieczeństwa Kolejowego pomogła stworzyć Program Rozwoju Inspektora i Program Startowy Inspektora. Udział w sesjach development center pozwolił zbadać predyspozycje inspektorów. Każdy z nich miał dzięki temu wyznaczoną ścieżkę rozwoju kompetencji na cały czas trwania projektu. Materiały, które powstały, będą wsparciem także po jego zakończeniu. Są udostępnione przedstawicielom rynku kolejowego w formie e-booków.

JUBILEUSZ I KULTURA BEZPIECZEŃSTWA

Miniony rok był szczególny dla UTK z powodu okrągłego jubileuszu. „Jesteśmy już dojrzałą 20-letnią instytucją, która ma jasno wyznaczone cele, świadomość swojej misji i wizji oraz określony system wartości. Myślimy o kolei poważnie, wypełniając powierzone ustawą zadania oraz korzystamy z naszego potencjału i kreatywności realizując strategiczne projekty” – podkreśla Prezes UTK. [20-lecie](#) urząd świętował na Międzynarodowych Targach Kolejowych TRAKO.

Jubileuszowy rok był ważny także dla kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym. [Do sygnatariuszy Deklaracji kultury bezpieczeństwa](#) dołączyły kolejne podmioty. Jest ich już 285. Osoby, które przyczyniły się tworzenia jeszcze bezpieczniejszej i

nowoczesnej kolei, otrzymały nagrody i wyróżnienia w trakcie [VII Konferencji Kultury Bezpieczeństwa](#), która została połączona z uroczystą jubileuszową galą UTK.

Idea bezpiecznego transportu jest bliska wielu instytucjom w Polsce. Dowodem jest [list intencyjny](#), który Prezes Urzędu Transportu Kolejowego podpisał w 2023 roku z Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Jest to deklaracja współpracy w celu powołania wspólnego zespołu opiniodawczo-doradczego ds. kultury sprawiedliwego traktowania (Just Culture).

Prezes UTK rozwija także relacje z krajowymi władzami bezpieczeństwa (NSA – National Security Authority) sąsiednich państw. W 2023 roku podpisał [porozumienie z dyrektorem czeskiego organu ds. bezpieczeństwa transportu](#) – Drážní úřad. Dokument określa zasady współpracy i koordynacji w dziedzinie nadzoru nad przedsiębiorstwami kolejowymi i zarządcami infrastruktury prowadzącymi działalność transgraniczną na liniach kolejowych łączących Polskę i Czechy oraz wymogi konieczne do spełnienia w przypadku wniosku o wydanie jednolitego certyfikatu bezpieczeństwa.

Z okazji urodzin urzędu został wydany również wyjątkowy przewodnik – „Przez Polskę koleją – 20 tras na 20-lecie UTK”. Znajdują się w nim propozycje 20 tras po regionach, które można zwiedzać pociągiem. Dobór połączeń kolejowych i miejsc w przewodniku uwzględnia najciekawsze zabytki kolejnictwa, pozostałości dawnych linii kolejowych oraz koleje wąskotorowe.

ODDZIAŁY TERENOWE

UTK to nowoczesny urząd, który – by jeszcze lepiej mógł pełnić swoją rolę – musi się rozwijać. Z początkiem 2023 roku swoją działalność rozpoczął nowy oddział terenowy UTK. [Szczeciński oddział](#) jest ósmy z kolei. Podległy mu obszar to dwa województwa: zachodniopomorskie oraz lubuskie. Tym samym zaczął obowiązywać nowy podział terytorialny wszystkich Oddziałów Terenowych UTK.

W ubiegłym roku inspektorzy UTK ze wszystkich oddziałów terenowych przeprowadzili 943 kontrole i audyty. Stwierdzili w

trakcie nich około 4300 nieprawidłowości.

KONIEC EPIDEMII

[Odwołany stan zagrożenia epidemicznego](#), ogłoszony z początkiem lipca, był momentem wyczekiwany przez branżę kolejową i jednocześnie w UTK przyniósł czas wytężonej pracy. Zakończyło się automatyczne przedłużanie ważności certyfikatów bezpieczeństwa, autoryzacji bezpieczeństwa i certyfikatów zgodności dla podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie oraz świadectw bezpieczeństwa na podstawie ustawy o COVID-19. Prezes UTK musiał zatem wystawić od 1 lipca do 27 grudnia 2023 r. niemal 700 świadectw bezpieczeństwa, by przedsiębiorstwa kolejowe mogły funkcjonować zgodnie z przepisami. Pozostałe dokumenty przedłużone przez ustawę o COVID-19 również zostały wydane w terminie.

WIELE WAŻNYCH DECYZJI

Efektywna realizacja wniosków o zezwolenia dla inwestycji kolejowych pozwoliła na uniknięcie ryzyka zwrotu 3,5 mld zł przy jednoczesnym wyegzekwowaniu przez UTK standardów bezpieczeństwa w zakresie tworzenia dowodów bezpieczeństwa czy zarządzania ryzykiem w oparciu o rozporządzenie 402/2013. Rozliczenie środków Unii Europejskiej przeznaczonych na współfinansowanie inwestycji infrastrukturalnych zależy od wydania przez Prezesa UTK zezwolenia na dopuszczenie do eksploatacji. Wiele inwestycji krajowego zarządcy infrastruktury PKP PLK kończonych było w ostatnim roku, w którym było możliwe rozliczenie perspektywy finansowej 2014-2020, czyli w roku 2023.

W 2023 r. do Prezesa UTK wpłynęła rekordowa liczba wniosków o udzielenie licencji przewoźnika kolejowego – było ich 31. Jest to ponad trzykrotnie więcej w porównaniu do ostatnich trzech lat, kiedy to rocznie wpływało średnio 10 wniosków. UTK prowadził również inne postępowania z zakresu regulacji rynku kolejowego. Zakończyły się one wydaniem decyzji administracyjnych, które mają znaczenie dla funkcjonowania

rynku kolejowego w Polsce – m.in. decyzję w zakresie opłat za dostęp do infrastruktury czy decyzję nakazującą wprowadzenie zmian w regulaminie dostępu do stacji pasażerskich. W 2023 r. spółki POLREGIO oraz PKP PLK przeprowadziły pod nadzorem Prezesa UTK negocjacje w sprawie obniżenia opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej na jednej z linii kolejowych. Zakończyły się one sukcesem.

Prezes UTK wydał w zeszłym roku 17 decyzji o przyznaniu otwartego dostępu. Rozpatrzył także ok. 1700 indywidualnych spraw pasażerskich.

W 2023 roku UTK zrealizował prawie 6500 spraw związanych zagospodarowaniem przestrzennym. Wśród nich były m.in. obszerne projekty planów zagospodarowania przestrzennego miast takich jak Warszawa, Kraków, Wrocław i Łódź. Najważniejsze zasady dotyczące uzgodnień dokumentów planistycznych z Prezesem UTK opisane są w specjalnym [poradniku dla organów administracji publicznej](#).

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA

W 2023 roku pracownicy UTK angażowali się w działania społecznie odpowiedzialne. Rozwijana była akcja Kolejowa Kropla Krwi, organizowane wiele inicjatyw związanych z ideą work-life balance czy promowane były koleje wąskotorowe. Wprowadzany był również Plan Mobilności dla UTK oraz organizowane warsztaty dla uczestników rynku kolejowego na temat zrównoważonej mobilności. Wszystkie działania zostaną opisane w Raporcie CSR – podobnie, jak się to stało w 2022 roku. Opracowanie za 2023 rok jest w trakcie przygotowania.

Z wieloma opracowaniami przygotowanymi przez UTK w ubiegłym roku i szczegółowymi danymi dotyczącymi systemu kolei można zapoznać się na stronie dane.utk.gov.pl.

„Działania UTK nakierowane są na ciągłe zwiększanie bezpieczeństwa systemu kolejowego. O wysokim poziomie bezpieczeństwa od lat świadczy wskaźnik wypadkowości. Na przestrzeni lat zmniejszył się on z 4 do około 2. Ze wstępnych danych wynika, że w 2023 r. wskaźnik ten wyniósł 2,09. Czyli w

ubiegłym roku były około 2 wypadki na milion pociągokilometrów. Widoczny jest jednak wzrost np. liczby wypadków na przejazdach kolejowo-drogowych kategorii D. To istotny argument by jak najszybciej wdrożyć system monitoringu na tych przejazdach” – podsumowuje dr inż. Ignacy Góra, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego.